

RÄMSÖÖN

KIERTOTALOUS-
SUUNNITELMA

2022

PÄIVITYKSET RÄMSÖÖN
KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

JAETAAN, LAINATAAN KORJATAAN, KIERRÄTETÄÄN

Kiertotalouden tavoitteena on siirtyä pois lineaarisesta taloudesta, jossa raaka-aineista valmistetaan tuotteita, jotka käytön loputtua päätyvät jätteiksi. On tärkeää pyrkiä kohti resurssitehokasta ja ilmastoneutraalia taloutta, jossa toimitaan kilpailukykyisesti luonnon kantokyvyn rajoissa.

Kiertotaloudessa keskeistä on, ettei tuoteta uusia tavaroita, vaan kehitetään kuluttamiselle vaihtoehtoisia tapoja. Ostamisen sijaan tavaroita voidaan jakaa, lainata, korjata, kierrättää tai esimerkiksi tuottaa ne palveluina, jolloin omistamisen sijaan maksetaan tuotteen hyödyistä. Kiertotaloudessa materiaaleista syntyy yhä uudelleen uusia tuotteita, ei jätettä. Materiaalit pyritään pitämään kierrossa mahdollisimman kauan.

Miten kiertotaloutta voi edistää kylillä? Millaisia asioita voisi jakaa, lainata tai käyttää yhdessä toisten kanssa? Kuinka kierrätyksestä voisi tehostaa ja jätteen ja hävikin määrää vähentää? Voisiko joitakin tuotteita tarjota palveluna? Entä miten ympäristöasiat olisi mahdollista ottaa entistä paremmin huomioon? Samalla kartoitetaan millaisia kiertotaloustoimia on jo käytössä ja kuinka niitä olisi mahdollista kehittää edelleen.

Kylätaloja ollaan kehittämässä yhä enemmän monipalvelukeskuksiksi, ja tämä luo hyvät edellytykset myös kiertotalouden kehittämiseksi kylissä.

MITÄ VOISI LAINATA?

Lainattaviksi sopii etenkin harvoin käytössä olevat tavarat, kuten erilaiset liikunta- ja retkeilyvarusteet/-välineet, pihapelit, työkalut, tekstiilipesuri, astiasto, mehumaija, ompelukone/saumuri, oksasilppuri tai vaikkapa vene.

Asukkaiden ja kesäasukkaiden toiveita lainaamon tarjontaan voi kartoittaa kyselyllä. Samalla kyselyllä voisi löytyä tavaroita, joita omistajat olisivat valmiita vuokraamaan, esim. klapikone, peräkärry, mökki...

TURHAT TAVARAT KIERTOON

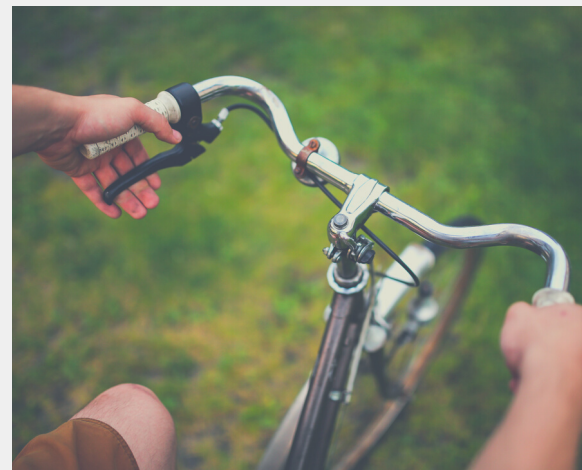
Itselle turhat tavarat voivat löytää uuden kodin, jossa niiden elinkaari saa jatkoa. Kirjat, lehdet, lauta- ja palapelit, lasten vaatteet ja lelut kiertävät helposti, ja niille voi varata vaikka kylätalolla oman hyllyn, jonne tavaraa voi tuoda tullessaan ja viedä mennessään.

Tavaroiden kiertoa voi edesauttaa myös järjestämällä kirppistapahtuman. Voisiko kylän kesätapahtumien joukkoon perustaa vuotuisen peräkonttikirppiksen? Myös Facebookin kirppis-ryhmissä tavaraa löytää nopeasti uuden omistajan ja tällaisen ryhmän voi helposti luoda myös omalle kylälle.

YHTEISKÄYTTÖ

Miltä kuulostaisi kyläpyörät? Kaikkien käytössä olevat pyörät palvelisivat niin kyläläisiä kuin matkailijoitakin. Sähköpyörällä taittuisi pidempikin matka ja kokeilun kautta moni voisi rohkaistua hankkimaan myös oman sähköpyörän, jolla osan automaatoista voisi korvata.

Kimppakyydeillä liikut ympäristöystävällisemmin. Löytyisikö työmatkalle tai illan harrastuksiin kulkijoita omalta kylältä?

MITÄ RÄMSÖÖSSÄ VOI LAINATA TAI VUOKRATA?

Asukkaiden ja kesäasukkaiden toiveita ja tarpeita lainattavista tavaroista ja laitteista selvitetään. Lisäksi kartoitetaan, mitä on jo mahdollista lainata. Ajoittain on kysely klapikonetta, peräkärryä ja mökkejä vuokralle. Jonkun verran on naapurustojen yhteiskäytössä on jo klapikoneita ym.

Seurantalon tilat ovat vuokrattavissa juhlia ja kokouksia varten. Lisäksi vuokrata voi talon pihasaunaa. Juhliin on vuokrattavissa lisäksi astiastoja ja kahvinkeitin sekä ulkotilaisuuksiin penkkejä, muurikkapannu ja toritelttä. Vuokrattavia tiloja ja tavaroita löytyy kyläkerholta, urheiluseuralta ja kyläosuuskunnalta. Katso: www.ramsoo.fi.

Vuokrattavana on myös Rämsöön oma kirkkovene, jota kyläosuuskunta vuokraa. Voisiko tulevaisuudessa vuokrattavana olla myös majoitusta, joka vastaa lähimatkailun kasvaneeseen kysyntään, ml. pyörämatkailu.

TAVARAT KIERTÄVÄT RÄMSÖÖSSÄ

Rämsöössä on perinnettä kirppistapahtumien järjestämisessä. Avoimet Kylät 2022-päivän ohjelmassa on pihakirppiksiä, ja tälle toivottiin jatkoa. Urheiluvälineet vaihtavat omistajaa WhatsApp-ryhmässä ja Ryhmiksellä puolestaan kiertää niin lastenvaatteet kuin harrastevälineet ja muu tavara. Sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuksia myös tavaroiden kierrättämiseen. Kierrätysteemaisia Facebook-kirppisryhmiä lähialueella on mm. Rämsööläiset, Vesilahden ja Tottijärven ryhmät sekä Vesilahden roskalava.

YHTEISESTI KÄYTÖSSÄ

Kimppakyydit esimerkiksi harrastuksiin ja työmatka-ajoon on saatu toimiviksi kylällä. Kimppakyytejä voi jatkossa kehittää edelleen esimerkiksi somekanavien tai kylän yhteisen keskusteluryhmän kautta.

Kesäkirjasto palvelee kaikkia kesälukemista kaipaavia.

Kimppakyyti-, lainaus- ja vuokrausasioihin nopein kanava on kylän oma WhatsApp -ryhmä.

PALVELUT LÄHELTÄ

Kylätalo monipalvelukeskuksena voi toimia kylällä monipuolisten palveluiden kotipaikkana. Lähi-palveluiden kehittäminen vie kylää myös osaltaan kohti hiilineutraaliutta.

Erilaiset terveys-, kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut voidaan tuoda lähelle kyläläisiä, kun kiertäville palveluntarjoajille on tarjolla tiloja monipalvelukeskuksissa. Kyläyhteisö voi tuottaa myös omia palveluita, ja luoda kylälle työtä. Kauppakassipalvelu, talkkaripalvelu lumi-, piha ja remonttitöineen ja siivous- ja muunlainen kotipalvelu vähentävät liikkumisen tarvetta ja toisaalta esimerkiksi kaikkea remontointiin ja pihatöihin liittyvää tavaraa ei tarvitse itse omistaa, kun työt ostaa palveluna.

Kylätalo monipalvelukeskuksena voi toimia myös majoituspaikkana, samoin kylän muut tyhjä kiinteistöt - talot, mökit ja rantasaunat. Näiden vuokraus on hyvä esimerkki jakamistaloudesta, jolle digitalisaatio luo hyviä edellytyksiä, esimerkkinä AirBnB-majoituspalvelu.

LÄHIPALVELUITA RÄMSÖÖSTÄ

Palveluita voi koota helposti yhteen sähköisesti. Rämsöön palveluita pyritään keräämään yhteen vuonna 2022, jotta ajantasainen palvelutarjonta on kattavasti löydettävissä yhdestä paikasta niin vaki- kuin kesäasukkaiden tarpeisiin. Facebook-sivu Rämsööläiset, kylän kotisivu, WhatsApp-ryhmä ja perinteinen tiedote mahdollistavat palveluiden mainostamisen.

Rämsöössä on mahdollista kyläosuuskunnan kautta tarjota monenlaisia palveluita. Kyläosuuskunta toimii sosiaalisen yrityksen tavoin, tuottamalla nykyisin ryhmäperhepäivähoitoa Ahtialan kiinteistössä. Kyläkerho mahdollistaa vuokranantajana tämän toiminnan omalla kylällä, jolloin lapsiperheiden arki helpottuu ja ajomatkat päivähoitoon lyhenevät merkittävästi.

Rämsöössä yhdistykset / kyläläiset tuottavat itse erilaisia palveluja mm. spinningin ja muun liikunnan muodossa, pääosin talkootyönä. Suonojärvi ja Rämsöön uimaranta lähiliikuntapaikkoina tarjoavat monia mahdollisuuksia Kesäteatterin ympärille on mahdollista kehittää monipuolisia palveluita ja toimintaa. Nykyisellään se tarjoaa kulttuurielämyksiä ja harrastusmahdollisuuksia. Sen yhteydessä toimii kesäkahvila, josta löytyy aukioloaikojen puitteissa myös kesäkirjasto. Lisäksi Rämsöössä harrastustilat ovat yhteisöllisesti käytössä. Rämsöön ns. kylätaloja ovat Ahtialan entinen koulu, Seuratalo ja kesäteatterin rakennukset.

Lähimatkailun kehittäminen voisi lisätä kylän palveluita, esimerkiksi pyörämatkailijoiden suosima Pyhä-reitti kulkee läheltä Rämsöötä.

Tällä hetkellä kylältä löytyy esimerkiksi ompelija, jonka toimiala tukee kiertotaloutta antamalla vaatteille lisää käyttöikää korjaamalla ja muokkaamalla niitä. Kylässä toimii huomattava määrä monien eri alojen yrityksiä, jotka työllistävät kylässä. Joukossa mm. hirsiveistämö, jonka toimiala on kestävää kehitystä parhaimmillaan. Piristävä erikoisuus Rämsöössä on erityinen pieni Pizzeria.

Etätyötä tehdään paljon, mutta tämänhetkiset nettiyhteydet ovat valitettavasti riittämättömät. Tällä hetkellä tehdään työtä parempien nopeiden laajakaistayhteyksien saamiseksi kylään. Toiveet kohdistuvat nyt valtion Nopea laajakaista -hankkeeseen, johon Vesilahti sai rahoitusta! Huonot nettiyhteydet ovat suorastaan este paitsi etätyölle, myös kylän kehitykselle.

KASVIS- JA LÄHIRUOKAA

Kohti hiilineutraalia kylää voi pyrkiä myös ruokalautasella. Kasvisten ja lähiruoan lisääminen ruokavalioon ovat fiksua valintoja. Omilla pihoidella ja palstoilla kasvatettu ja sesonginmukainen lähiruoka pienentää hiilijalanjälkeä. Lisäksi luonnontuotteiden keruu ja jalostus voi tarjota työtä.

REKO-lähiruokarinki, lähiruokatori tai Pop up-lähiuotemyynti tuo alueen oman elintarviketarjonnan kaikkien saataville.

HÄVIKKI JA JÄTTEET

Syömäkelpoista ruokaa päätyy vuosittain roskikseen 20-25 kiloa henkeä kohden - hävikiksi päätyessään ruoantuotannon päästöt ovat syntyneet turhaan. Hävikkiä voi ehkäistä paitsi hyvällä suunnittelulla ja ruoan säilömisellä ja pakastamisella, myös yhteisruokailuilla. Lisäksi kauppareissulla voi vähentää hävikkiä valitsemalla ostoskoriin punalaputettuja tuotteita.

Kylälle voidaan perustaa yhteiskompostori biojätteille. Myös jätteen lajittelumahdollisuuksia voidaan pyrkiä edistämään koko kylän voimin. Voisiko yhden tuotannossa syntyvät sivuvirrat tarjota materiaalia toisille?

ENERGIAA TEHOKKAASTI JA VIHREÄSTI

Kylätalon, kotien ja muiden rakennusten energiatehokkuutta voidaan parantaa monin tavoin. Lämmitysmuodon vaihtaminen erityisesti öljylämmitteisissä taloissa on merkittävä päästövähennys, mutta uusiutuvaan energiaan siirtymisen voi aloittaa helposti tekemällä sopimuksen ekosähkön käytöstä - vaikka omalla sohvalla istuen.

RUOKAA RÄMSÖÖSTÄ

Lähiruokaa on tarjolla kaupoissa hyvin ja naapurikylässä Narvassa toimii lisäksi REKO-rinki. Lähituottajalta löytyy myös hunajaa ja kananmunia.

Alueen metsissä on runsaasti marjoja ja sieniä, ja niitä poimitaan ahkerasti. Vilkkaana peura-alueena (nyk. valkohäntäkauris) on riistaa hyvin tarjolla, kuten myös kalaa (Suonojärvi). Oman käytön ohessa luonnontuotteille, erityisesti sienille ja katajanmarjoille voisi kylälaisten kontaktien kautta löytyä myös pienimuotoisen bisneksen mahdollisuuksia.

Sosiaalinen media tarjoaa mahdollisuuksia ylimääräisen sadon, kuten omenat, kala ym, jakamiseen.

Nykyisellään Rämsöössä on kolme aluejätepistettä, joissa kerätään sekajäte ja paperi. Muiden jätteen lajittelu onnistuu kauppareissun yhteydessä: Narva (ei muovia), Kirkonkylän sekä Sastamalan ja Nokian isojen markettien Rinki-Ekopisteiltä löytyy myös muovin, lasin ja metallin keräys. Pirkanmaan jätehuollon Repe&Romu&Riepu kiertää vuosittain Rämsöössä. Kylällä toimivalle Koneistamolle (Velj. Alho) on mahdollista viedä myös metalliromua (lavan viereen). Kaikkea puujätettä voi viedä Narvaan Viikari Oy:lle.

Kylässä kompostoidaan ahkerasti talous- ja puutarhajätettä, ja siihen on haettu tietoutta myös teemaluennolta. Maaseudulla puutarhajätteet kompostoidaan luonnollisesti, kun tilaa on. Talous- eli keittiöjätteen kompostointi on yleistä, ja siitä on tehtävä kompostointi-ilmoitus vuoden 2022 loppuun mennessä.

HÄVIKKI JA JÄTTEET RÄMSÖÖSSÄ

VIHREÄMPÄÄ ENERGIAA RÄMSÖÖSSÄ

Alkuvuonna 2022 Ahtialan kiinteistöön on asennettu neljä ilmalämpöpumppua. Kaikkiaan kylän yhteinen kiinteistömässä on suuri ja niistä syntyy suuria kustannuksia. Energiankulutuksen vähentäminen remonteilla sekä käyttöasteen lisääminen nähdään tulevaisuudessa mahdollisiksi toimenpiteiksi. Aurinkokennoja on jo asennettu koteihin ja kiinnostus niihin on selvästi lisääntynyt.

LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Globaalissa mittakaavassa siirtyminen kiertotalouteen auttaa hillitsemään ilmastonmuutosta, vähentämään luonnonvarojen käyttöä ja pysäyttämään luontokadon - mutta vaikuttaa voidaan myös paikallisesti!

Vieraslajeja torjumalla ja arvokkaita elinympäristöjä suojelemalla ja ennallistamalla voidaan turvata luonnon monimuotoisuutta. Voisiko torjunta- tai ennallistamistyötä tehdä koko kylän voimin?

Myös metsätaloudessa luonnon monimuotoisuutta voidaan huomioida monin tavoin samalla, kun huolehditaan kestävästä metsätaloudesta ja puuntuotannosta.

Metsä tarjoaa puuraaka-aineen lisäksi myös monipuolisesti muita ekosysteemipalveluita maisemasta ja virkistyksestä hiilensidontaan ja ravinteiden kiertoon. Luonnontuotteita unohtamatta!

RÄMSÖÖN LUONTO JA YMPÄRISTÖ

Rämsöössä vieraslajeista on torjuttu jättiputkea aiemmin ainakin kahdesta paikasta, viimeksi teatterin rinteessä. Lupiinia on todella runsaasti Rämsööntien varrella Sastamalan suuntaan.

Rämsöön erityinen luonto tarjoaa runsaasti harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia. Peurapolkujen verkosto voisi tarjota mahdollisuuksia myös retkeilyreitistölle. Polkuja on merkitty Rämsöön kyläkaavaan.

Vesilahden arvokkaat luontokohteet -kartoituksessa Rämsöön kylästä on mukana neljä kohdetta: Ahtialan lehmuslehto, Niinimäen haka, Mäkisen metsä ja Vuorisjärvi. Erityisiä luontokohteita ovat myös Lanajoki ja Lokkerinvuoret. Nämä kaikki on huomioitu myös kyläsuunnitelmassa. Rämsöön maisemahelmet löytyvät myös Nomadi-sovelluksesta, johon linkki kotisivuilla.

Erilaiset luonnonhoitotoimenpiteet, kuten rantojen ja muiden merkittävien maisemien raivaus voi parantaa monien lajien elinympäristöjä. Teatterirannan lehtometsää on harvennettu ja kuusien harventaminen on jälleen lähivuosien suunnitelmissa, jotta arvokas lehtokasvillisuus säilyisi.

Rikkaan luonnon tarjoamia materiaalia voisi enemmänkin hyödyntää. Rämsöössä on tervapihkavoidetta ja muita luonnontuotteita valmistava yritys (Pihkamies). Maisemapellon perustaminen voisi myös elävöittää kylämaisemaa samalla, kun tarjoaa pörriäisille ravintoa. Rämsööstä löytyy joutomaita, joihin soveltuisi kukkapellot, mutta myös jonkinlainen hyötyviljely. Hyönteishotellien rakentamista on myös suunniteltu nuorison kanssa.

HUOLEHDITAAN RAKENNUKSISTA

Vanhoja rakennuksia kunnostamalla saadaan pidennettyä niiden käyttöikää ja samalla puurakenteiden hiili pysyy tulevaisuudessakin niihin varastoituneena. Puurakentamista kannattaa suosia ja lisäksi myös miettiä, löytyisikö käytetylle puutavaramalle sopivia rakennuskohteita. Rakennusten eristämällä parannetaan energiatehokkuutta ja huomiota kannattaa kiinnittää myös tilojen käytön optimointiin.

RÄMSÖÖSSÄ KORJATAAN JA TUUNATAAN

Tavaroiden korjaamisen ja tuunaamisen ympärille voi perustaa harrastusryhmiä kylätalolle tai varata niille sopivia työtiloja vapaasti käytettäväksi kaikille kiinnostuneille. Vanhat huonekalut ovat suosittuja tuunauskohteita ja esimerkiksi vaatteiden elinkaarta on helppo pidentää korjaamalla ja tuunaamalla niitä.

Vaatteista voi monien muiden tekstiilien tapaan leikata myös matonkudetta, jolloin materiaali jatkaa elinkaartaan täysin uudessa tuotteessa. Jos vaate ei enää ole korjauskelpoinen, sen osoite on lähi-tulevaisuudessa tekstiilijäte sen keruun yleistyessä.

MAATALOUS

Kiertotaloutta voi edistää myös maataloudessa monin tavoin, muun muassa vahvistamalla maaperän elinvoimaisuutta ja kivennäismaapeltojen hiilensidontaa maan kasvukunnosta huolehtimalla.

Biokaasun tuotanto ja kierrätyslannoitteiden valmistus ovat esimerkkejä kiertotalouden ratkaisuista, jotka luovat myös uusia työpaikkoja.

RÄMSÖÖSSÄ HUOLEHDITAA N RAKENNUK SISTA

Rämsöössä puurakentamista suositaa n ja rakennusten lisäeristämise llä parannetaan energiatehokkuutta. Rämsööläinen yritys on aloittanut massiivihirren sahauksen ja hirsirakentamisen. Tämä on ekologista rakentamista parhaimmillaan.

KORJATAA N JA TUUNATAA N

Tavaroiden korjaamiseen ja tuunaamiseen sekä ja harrastusryhmille löytyy Rämsööstä tiloja tarpeen mukaan. Erilaisia käsityöpiirejä on kylässä ollut useita. Viimeksi tehtiin mehiläisvahakääreitä illan kurssina, ja jonkun verran talkoilla myös myyntiin. Vanhat huonekalut ovat aina suosittuja tuunauskohteita ja esimerkiksi vaatteiden elinkaarta on helppo pidentää korjaamalla. Kylässä on taitava ompelimo. Vanhoja puhtaita vaatteita voi nykyään viedä tekstiilijätteen keräykseen. Kesäteatterin rakentamisessa kierrätetään käytettyä puuta ja puvustuksessa kierrätetään vaatteita parhaalla mahdollisella tavalla sekä tarpeistoa enimmäkseen lainataan.

RÄMSÖÖ

- Rämsöön kylä sijaitsee ikivanhan Turusta sisämaahan vievän reitin varrella
 - Erikoinen luonnoltaan kallioineen ja vesineen (Lanajoen tukinuitto- ja mylyhistoria)
 - Kylän keskipiste on puhtasvetinen Suonojärvi, jonka rannoilla on runsaasti myös kesäasuntoja
 - Suonojärven rannalla kesäteatteri, uimaranta, kesäkahvila ja kirkkovene ym.
 - Kesäteatteria tehty jo vuodesta 1986 talkoovoimin
 - Rämsöö on ollut oma-aloitteinen ja aktiivinen kylätoimija vuodesta 1979 sekä uranuurtaja hanketoiminnassa 1996 lähtien (mukana myös perustamassa Pirkan Kyliä ja Kantria)
 - Kyläyhdistys hallinnoi kyläsihteerihankkeita liki 10 vuotta (Vesilahti ja Lempäälä)
 - Omia kehittämis- ja investointihankkeita esim. Katsomokatos ja Konkkaronkka
 - Ahtialan entisessä kyläkoulussa toimii perhepäivähoito kyläosuuskunnan toimesta
 - Asukkaiden järjestämää monenlaista harrastustoimintaa on runsaasti
 - Rämsöön Seurantalolla sählyä, ym. liikuntaa ja juhlia
 - Kaksi merkittävää yhdistystä Rämsöön kyläkerho ry ja Rämsöön Urheilijat ry järjestävät toimintaa ja ylläpitävät kyläläisten omia kiinteistöjä: Kesäteatteri, vanha kyläkoulu, rantapaviljonki ja Seurantalo
 - Lisäksi vilkasta toimintaa metsästyksen ja kalastuksen alalla ja monissa muissa paikallisissa yhdistyksissä
- Rämsöön ”älykkyys” kumpuaa luovista ja innovatiivisista monialaosaajista!

MUISTIINPANOJA & LISÄYKSIÄ KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

-Kompostointi-ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle 31.12.2022
mennessä

-Rämsöön maisemahelmiä – Nomadi: Citynomadi

-Mehiläisvahakangaskurssi ja tuotteiden myynti kesäkahvilassa
- Kirppis ja kiertotalouspäivä 1.10.2022 Ahtialassa

MUISTIINPANOJA & LISÄYKSIÄ KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

MUISTIINPANOJA & LISÄYKSIÄ KIERTOTALOUSSUUNNITELMAAN

KIERTOTALOUSSUUNNITELMA
ON TOTEUTETTU OSANA LEADER
KANTRIN CIRCLE-
KIERTOTALOUSHANKETTA.

CIRCLE - LEADER
TRANSNATIONAL COOPERATION
PROJECT

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LEADER
Kantri